

Nr 3

Utlåtande i anledning av motioner angående avstängning av skogsbilväg.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 233¹ i första kammaren av herrar *Svedberg, Erik*, och *Jonsson*, samt nr 286 i andra kammaren av fru *Thunvall m. fl.*

I motionerna, som är likalydande, vänder sig motionärerna emot »de många avstängda skogsbilvägarna» samt anför, att bilisternas och allmänhetens reaktion stegras i takt med antalet avstängda vägar och att irritationen mest gör sig gällande i trakter, där skogsbolagen har en dominerande ställning. Motionärerna finner därför allt böra göras för att få en ändring till stånd och öka möjligheterna att få färdas även på skogsbilvägarna.

Motionärerna hemställer, »att riksdagen måtte besluta att all avstängning av skogsbilväg skall prövas av Länsstyrelsen, samt att erforderlig ändring i Vägtrafikförordningen företages».

Beträffande motionernas fullständiga innehåll hänvisar utskottet till motionerna.

Förevarande fråga har behandlats av riksdagen jämväl åren 1960 och 1961, vid förstnämnda tillfälle i anledning av likalydande motionerna I: 456 av herrar *Jonsson* och *Erik Svedberg* samt II: 266 av herr *Haglund* och fru *Thunvall*, år 1961 efter motion II: 254 av herr *Haglund* och fru *Thunvall*. Samtliga dessa motioner har på hemställan av tredje lagutskottet (utlåtande nr 20/1960 och nr 2/1961) av riksdagen lämnats utan åtgärd.

I utskottets utlåtande nr 20/1960 lämnas en redogörelse för gällande rätt på området, till vilken redogörelse utskottet tillåter sig att här hänvisa. Av samma utlåtande framgår även innehållet i inhämtade yttranden över då förevarande motioner.

I sitt föregående år avgivna utlåtande anförde utskottet:

Enligt 61 § 2 mom. vägtrafikförordningen ankommer det på ägaren av enskild väg att avgöra, huruvida trafik därstädes med motordrivna fordon eller visst eller vissa slag av sådana fordon må äga rum. Denna bestämmelse är emellertid icke av konstitutiv karaktär. Den synes vara att förstå som ett konstaterande av gällande rätt på området och bör ses i samband med straffbestämmelsen i 68 § andra stycket samma förordning. En lagstiftning som den av motionärerna åsyftade torde icke kunna ske genom ändring i vägtrafikförordningen.

¹ Motionen i dess helhet tryckt bland andra kammarens motioner.

Såsom framgår av utskottets utlåtande nr 20/1960 diskuterades i samband med tillkomsten av lagen om enskilda vägar tanken att genom bestämmelser i denna lag införa skyldighet för ägare av enskild väg att upplåta denna för allmän trafik. Gällande fundamentala regler om väghållningen som väginressenternas ensak och om rätt för dem att förbjuda trafik av utomstående ansågs emellertid böra bibehållas i lagstiftningen. De särskilda problem, som uppkommer då den allmänna samfärdseln behöver taga dylik väg i anspråk utan att vägen dock kan förändras till landsväg, befanns främst avse frågan, huru de enskilda skall erhålla gottgörelse för den ökning i väghållningsbördan, som den allmänna trafiken orsakar. Denna fråga ansåg man böra lösas genom fakultativa statsbidrag, vid vilkas beviljande det allmänna kan betinga sig att vägen hålles öppen för allmän trafik och underhålles i ett för denna trafik lämpligt skick.

De bestämmelser som för närvarande gäller om statsbidrag för enskild väghållning innebär, som närmare framgår av det tidigare utlåtandet, att sådana bidrag i viss utsträckning förenas med villkor om skyldighet för väghållare att icke utan länsstyrelsens medgivande avstänga vägen för trafik. Utskottet anser nu liksom i det tidigare utlåtandet, att möjligheterna att giva föreskrifter av sådan art icke kan utökas utan en samtidig ökning av bidragsgivningen. De bidrag, som för närvarande ej är förbundna med villkor om upplåtande av vägen, avser nämligen vägar som icke tillgodoser de krav som måste ställas på allmänna trafikleder. Ej heller kan för dessa vägar statsbidrag för vägunderhåll utgå. Att ålägga de enskilda väginressenterna att stå kostnaden för det utbyggande av vägen och det ökade underhåll som en allmän trafik skulle medföra kan enligt utskottets mening icke komma i fråga.

Utskottet fann slutligen, att en ökad statsbidragsgivning av den storleksordning, varom måste bli fråga, icke för det dåvarande kunde förordas.

Utskottet

Som framgår av den tidigare redogörelsen har riksdagen de två närmast föregående åren lämnat motioner med samma syfte som de nu förevarande utan åtgärd. Utskottet har i sina tidigare utlåtanden i ämnet utförligt motiverat sin uppfattning att någon inskränkning i väghållarnas rätt att på skogsbilväg förbjuda trafik av utomstående ej bör ske med mindre medel för vägstnaderna i ökad utsträckning ställes till förfogande från det allmännas sida. Utskottet hyser alltjämt samma uppfattning och finner det ej påkallat att här upprepa de synpunkter som lett till det tidigare ställningstagandet. Utskottet hänvisar härutinnan till de föregående utlåtandena.

Vid den tidigare behandlingen av frågan ansåg sig utskottet — mot bakgrund bl. a. av ett i ärendet år 1960 avgivet remissyttrande från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen — ej kunna förorda en ökad statsbidragsgivning av den storleksordning, varom måste bli fråga, därest motionärernas önskemål skulle kunna tillgodoses. Emellertid har frågan om statsbidrag till en-

skild väghållning efter det utskottet sist uttalade sig i saken fått viss förnyad aktualitet.

Den 7 december 1961 har 1960 års vägsakkunniga framlagt ett delbetänkande (SOU 1962: 6) angående statsbidragsgivningen till enskilda vägar och därmed sammanhängande frågor. Utredningsarbetet har emellertid begränsats till att avse de enskilda vägar, till vilka bidragsmedel utgår från anslag under sjätte huvudtiteln, d. v. s. vägar i fråga om vilka bidragsgivningen redan är förbunden med fakultativa villkor om vägarnas öppethållande. Ett genomförande av förslaget skulle enligt de sakkunnigas beräkningar innebära en sammanlagd ökning av erforderliga bidragsmedel med ca 5 miljoner kronor med utgångspunkt från förhållandena avseende budgetåret 1962/63.

Beträffande skogsvägar har statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet i svar den 31 januari 1962 på en interpellation angående översyn av bidragsbestämmelserna för skogliga samverkanområden i lappmarkerna upplyst om sin avsikt att inom kort hemställa om bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för att verkställa utredning rörande bl. a. bestämmelserna om bidrag till skogsvägbyggnad. En utökad bidragsgivning bör aktualisera frågan om allmänhetens rätt att trafikera dessa vägar. Utskottet förutsätter att, därest en sådan utökning överväges, tillika uppmärksammas frågan, huruvida det allmänna bör betinga sig villkor om vägarnas öppethållande. Detta kan givetvis komma i fråga allenast för vägar, vilkas standard kan anses fylla kraven på en allmän trafikled och beträffande vilka det allmänna kommer att bära en väsentlig del av vägkostnaderna.

Med stöd av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, I: 233 och II: 286, ej måtte föranleda annan riksdagens åtgärd än att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t såsom sin mening giver till känna vad utskottet anför i anledning av motionerna.

Stockholm den 14 februari 1962

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Osvald, Göran Karlsson, Kristiansson, Ebbe Ohlsson, Knut Johansson, Åkesson, Åke Larsson och Ernst Olsson;

från andra kammaren: herrar Levin, Nyberg, fru Torbrink, herrar Jansson i Benestad, Andersson i Ryggestad*, Johansson i Öckerö, Persson i Tandö och Wachtmeister.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.